

УДК 72.01/03:711.4:7.038.53:7.05

Праслова В. О.¹, Тімохін В. О.²

¹ кандидат архітектури, доцент кафедри дизайну архітектурного середовища,
Київський національний університет будівництва та архітектури, Київ
praslova.vo@knuba.edu.ua

orcid.org/0000-0002-9342-6996

² доктор архітектури, професор, завідувач кафедри дизайну архітектурного середовища,
Київський національний університет будівництва та архітектури, Київ
timokhin.vo@knuba.edu.ua

orcid.org/0000-0002-0559-4384

МЕТОДИКИ ЛОКАЛІЗАЦІЇ ТА ГУМАНІЗАЦІЇ ФОРМУВАННЯ АРТОБ'ЄКТІВ В УРБАН СЕРЕДОВИЩІ

© Праслова В.О., Тімохін В.О., 2026

<https://doi.org/10.32347/2519-8661.2026.35-36.124-132/>

У статті обґрунтовано методики локалізації та гуманізації формування артоб'єктів в міському середовищі. Визначено, що в межах локалізації артоб'єкт фізично «проростає» в геометрію урбантканини, спираючись на фізичні та історичні особливості певної локації. На відміну до цього методика гуманізації спрямована на подолання відчуження архітектурного середовища та перетворення каркасу міста на гуманізовані простори. Розглянуто інструментальний алгоритм перетворення дефіцитарного стану середовища у цілісний художній стан. Визначено чотири етапи реалізації в межах кожної методики: аналіз дефіциту, вивчення структури, запуск процесу та досягнення фінального стану. Визначено блоки діагностичних, утилітарних, морфологічних та смислових методів формування об'єктів мистецтва в міську тканину в межах методики локалізації. Сформульовано соціо-аналітичні, ергономічні, ідентифікаційні, сценарні блоки методів методики гуманізації. Розкрито суть методів кожного етапу в межах методик.

Ключові слова: художнє проектування, артоб'єкт, методика формування артоб'єктів, локалізація, гуманізація, міське середовище.

Постановка проблеми (Problem statement)

Аналіз практики створення артоб'єктів у місті вказує на розрив між просторовим буттям об'єкта, запитами міської громади та наявною морфологією середовища. У попередніх працях автора (Праслова 2025) було запропоновано типологію артоб'єктів та окреслено тенденції формування на різних ієрархічних рівнях міста (Praslova & Timokhin 2026). Проте на сьогодні залишається недостатньо вивченим прикладний механізм системної інтеграції таких елементів у міську тканину. Це зумовлює потребу в розробці чіткого алгоритму середовищних трансформацій, де артоб'єкт розглядається як дієвий засіб нівелювання конкретних містобудівних дефіцитів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent research and publications)

Науковим підґрунтям роботи став системний розгляд досліджень у галузі художнього проектування та стратегій побудови образу міста, що висвітлені у працях І. Булах (Bulakh et al. 2022),

В. Тімохіна (Тімохін 2006; Timokhin & Bulakh 2018), Н. Шебек (Шебек 2013), С. Шубович (Шубович 2002), Н. Лещенко (Лещенко 2021) та інших. В основі методики формування артоб'єктів лежить системно-середовищний підхід В. Тімохіна та концепція багаторівневості архітектурного середовища (Тімохін 2008). Відповідно до цієї моделі, рівень тканини визначає мікро масштаб артоб'єктів, тоді як рівень каркасу зумовлює особливості їхньої побудови на мезо рівні, рівень ландшафту кореспондується з макро рівнем, а рівень оболонки – з мега рівнем формування артоб'єктів. Ця стаття розглядає перші дві методики: локалізації та гуманізації, що спираються на визначені тенденції формування артоб'єктів. Головне завдання методів локалізації полягає у фізичному та змістовному «заземленні» мистецького твору в наявну морфологію міста. В основу авторського трактування цього алгоритму покладено принципи адхократії Ч. Дженкса та Н. Сільвера (Jencks & Silver 1973), де метод ad-hoc стає інструментом перетворення випадкових ситуативних обставин на ключовий проєктний ресурс. Діагностика середовища в межах роботи адаптує концепцію «культурного зондування» Б. Гейвера та співавторів (Gaver, Dunne & Pacenti 1999), трансформуючи її у метод аналізу дефіцитів локації. Цей підхід доповнюється стратегією «міської акупунктури» Х. Лернера (Lerner 2014), яка розглядає артоб'єкт як локальний стимулятор регенераційних процесів у міській тканині. Досягнення морфологічної цілісності базується на теорії «міста-колажу» К. Роу та Ф. Кеттера (Rowe & Koetter 1978), чий метод колажування забезпечує гармонійне включення нових пластичних шарів у історичний контекст. Використання методів контекстуалізації та концептуалізації спирається на феномен «колективної пам'яті» А. Россі (Rossi 1982) та типологічні принципи Ж.-Н.-Л. Дюрана (Duran 1802), що дозволяє транслювати фізичні параметри об'єкта у формат змістовного символу. Важливим складником є «критичний регіоналізм» К. Фремптона (Frampton 1983), що акцентує на топографічній відповідності форми. Водночас методи гуманізації зосереджені на постаті людини-номада як провідного суб'єкта взаємодії з каркасом міста (Praslova & Timokhin 2026). Цей вектор базується на ідеях «міста для людей» Я. Гейла (Gehl & Svarre 2013), принципах «м'якого міста» Д. Сіма (Sim 2019) та соціонічному підході Н. Шебек (Shebek 2013). Практичний інструментарій гуманізації охоплює механізми адресного, жанрового проєктування за В. Тімохіним (Timokhin 2006), спрямовані на адаптацію простору до конкретних психотипів містян. Реалізація методів анкетування та інтерв'ювання ґрунтується на парадигмі співчасного проєктування Г. Саноффа (Sanoff 2000) та Д. Джекобса (Jacobs 1961), що забезпечує залучення мешканців як активних співавторів середовища (Yabes 2000). Параметри фізичного благоустрою та ергономічні показники обґрунтовані антропометричними даними Г. Дрейфуса (Dreyfuss 1960), тоді як впровадження методу інклюзивності апелює до концепції «універсального дизайну» Р. Мейса (Mace 1985). Вагомим складником соціальної активації локацій є етнографічні студії Сет Лоу (Low 2000), які дозволяють ідентифікувати латентні конфлікти та актуальні потреби громади через аналіз публічних просторів. Соціальну значущість таких інтервенцій у контексті сталого розвитку міст також підтверджують сучасні дослідження Ю. Чжоу та інших (Zhou et al. 2024). Емоційна складова гуманізації спирається на теорію «образу міста» К. Лінча (Lynch 1960) щодо формування системи шляхів та вузлових орієнтирів, а також на «сценарне програмування» Б. Чумі (Tschumi 1994), де артоб'єкт виступає каталізатором просторових подій. Глибина психологічного сприйняття забезпечується через використання теорії проксеміки Е. Холла (Hall 1966) щодо персоналізації простору та міфопоетичну архітектурну поетику С. Шубович. Такий синтез підходів дозволяє задіяти «очі шкіри» Ю. Палласмаа (Pallasmaa 2005), інтегруючи тактильні відчуття та багатоканальне сенсорне сприйняття в процес освоєння міського мистецтва.

Мета статті (Objective of the article)

Обґрунтувати методики локалізації та гуманізації середовища через імплементацію артоб'єктів на рівні урбан тканини та урбан каркасу, що проходять чотири послідовних етапи: визначення дефіциту, дослідження структури, організацію процесу та набуття стану, розкрити особливості та методи кожного етапу.

Виклад основного матеріалу (Results and discussions)

Методика роботи ґрунтується на засадах ієрархічно-середовищного підходу художнього проектування середовища міста. Дослідження спирається на комплекс загальнонаукових методів, зокрема теоретичний аналіз літературних джерел, якісно-кількісний аналіз наявних мистецьких практик, а також синтез даних із відкритих джерел та статистичний індуктивний висновок, що дозволив узагальнити емпіричні спостереження. Методи дослідження дефіциту допомогли виявити контекстуально-просторовий та соціально-сценарний дефіцити та приховані ресурси, що виявило особливості проєктного завдання. Вивчення структури рівня середовища дозволило змодельовати ситуативні рішення, що базуються на особливостях локацій як от конфігурація на мікро рівні та враження на мезо рівні. Методи процесу стали інструментами переходу від абстрактних понять побудови до результату автентифікації; від уявлення до артикуляції в межах відповідних методик. Методи стану забезпечили результат та трансформацію середовища як от ідентичність для рівня тканини та впізнаваність для рівня каркасу.

Створення артоб'єктів у міському просторі розглядається як багатоаспектний процес, де інструментарій та методи реалізації визначаються специфікою художнього задуму та унікальністю середовищного контексту. Запропоновані методики реалізуються через послідовне проходження чотирьох етапів: виявлення дефіциту, дослідження структури, запуск процесу та досягнення фінального стану. Фундаментальне значення для побудови алгоритмів має теорія проміжних властивостей архітектурного середовища Н. Шебек. У системі художньої організації простору ці властивості трактуються як медіатори, що трансформують пасивне споглядання міської забудови на активний процес генерації художнього образу в свідомості суб'єкта. У структурі розробленого алгоритму проміжні властивості інтегровані як динамічні пари, що забезпечують функціональний зв'язок між рівнями структури та процесу. За такої умови артоб'єкт стає ключовим механізмом активації середовища, здатним перевести латентну властивість місця у фазу дієвого художнього стану (Shebek 2013).

Методи локалізації спрямовані на аналіз та виявлення просторового потенціалу конкретного місця. У контексті цієї методики мистецький об'єкт розглядається як невід'ємний елемент міської тканини. Застосування даного інструментарію дозволяє фахівцеві розкрити приховані просторові ресурси, адаптувати художню мову до техніко-фізичних параметрів середовища та забезпечити семантичне «заземлення» авторського задуму в обраному контексті. Трансформація міського простору починається з етапу виявлення дефіциту, що слугує науковою базою для проєктного втручання через фіксацію «проблемних ділянок». Блок діагностичних методів, зокрема методи зондування та контекстуалізації, забезпечує точне визначення та локальну прив'язку контекстуальних дефіцитів. Метод зондування спрямований на дешифрування неявних чинників локації: від світлового та акустичного режимів до аеродинаміки та зон психоемоційного дискомфорту. Це дає змогу архітектору обрати точки з максимальним потенціалом художньо-просторового резонансу. Паралельно, метод контекстуалізації орієнтований на створення семантичних та композиційних зв'язків між новим об'єктом і середовищем. Практичне застосування цього методу передбачає інтеграцію артоб'єкта в існуючу колористику забудови, дотримання масштабності фасадів та враження від історичного нашарування району.

Черговим кроком алгоритму є вивчення структури локації, яка розглядається як об'єктивний фундамент та фізичний простір для проєктних маніпуляцій. Глибока аналітика параметрів території виступає гарантом органічного включення майбутнього артоб'єкта в середовище. Реалізація цього етапу здійснюється через блок утилітарних методів, до якого належать метод ad-hoc та метод функціонального зонування. Концептуальне ядро методу ad-hoc полягає у вибудові художньої форми, параметри якої прямо диктуються унікальними умовами локації або доступним матеріальним ресурсом. У проєктній площині це впроваджується через стратегію «тактичного втручання», за якої наявне середовище набуває ролі активного співавтора твору. Зокрема, при роботі з об'єктами

історичної спадщини, структура артоб'єкта може морфологічно дублювати патерн фасадних пошкоджень або асимілювати фрагменти автентичних матеріалів, що забезпечує граничну контекстуальну відповідність. Паралельно, метод функціонального зонування орієнтований на логічне впорядкування простору навколо об'єкта для забезпечення його стійкого функціонування. Процедура реалізації методу базується на суворій диференціації територій: виокремлюються транзитні коридори для пішоходів, сектори експозиційного сприйняття з вивіреними ракурсами та зони безпосередньої взаємодії (тактильний контакт, тривалий відпочинок). Такий підхід мінімізує суперечності між художньою формою та динамічними міськими процесами, інтегруючи артоб'єкт у життєвий ритм та морфологію міської тканини.

Активна фаза просторових перетворень здійснюється із залученням блоку морфологічних методів, серед яких ключове місце посідає метод колажування. В основі цього підходу лежать концептуальні положення архітектурного постмодернізму, що розглядають створення нового художнього меседжу як процес поєднання елементів різних стилів, семантичних пластів та матеріальних фактур. Використання цього інструментарію дозволяє вибудувати об'єкт-колаж, який поєднує в собі візуальну акцентність із глибокою змістовною єдністю з оточенням. Це досягається шляхом впровадження візуальних цитат та творчого переосмислення морфологічних рис існуючого архітектурного фону, завдяки чому новий елемент стає логічним інтелектуальним доповненням міського ландшафту.

Заключною фазою алгоритму виступає досягнення нового стану, що маркує набуття простором визначеного художнього стану. На цьому рівні первинний дефіцит середовища усувається, а локація наповнюється новим змістом у формі цілісного нарративу або імерсивної взаємодії. Даний етап базується на застосуванні блоку смислових методів, які остаточно легітимізують артоб'єкт як активного медіатора історичної та культурної пам'яті міста. Ключовим інструментом тут постає метод концептуалізації. Він завершує цикл локалізації, забезпечуючи перетворення фізичного тіла об'єкта на інтелектуальний вузол середовища. Фундаментальний зміст підходу полягає у формуванні ідеологічного підґрунтя художньої форми, що впливає з глибокої інтерпретації феномену «Genius Loci». Завдяки реалізації цього методу порожнечі та площини міської забудови перестають бути суто просторовими перепонами, набуваючи характеристик «семантичного тексту». Концептуалізація наділяє артоб'єкт здатністю артикулювати локальну ідентичність, що перетворює всю методіку локалізації на базисний елемент конструювання ментального образу міста.

Методика гуманізації реалізується за аналогічним чотириетапним алгоритмом, проте наповнюється специфічними інструментальними блоками. На початковій стадії аналізу дефіциту фіксується невідповідність між наявним станом середовища та соціальним запитом, а також нівелювання візуальної ідентичності («обличчя») локації. Застосування соціо-аналітичних методів, зокрема анкетування, інтерв'ювання та соціонічних методів, дає змогу верифікувати соціальну валідність задуму. Це дозволяє трансформувати виявлений соціально-сценарний дефіцит у чітко структуроване проєктне завдання, орієнтоване на людину. У цьому контексті методи анкетування та інтерв'ювання стають дієвими засобами «легітимізації» мистецьких втручань у міський простір. Відмовляючись від нав'язування форми, архітектор шляхом безпосередньої комунікації з громадою визначає справжні потреби: від запиту на колористичну активацію до створення зон соціальної інтеграції чи символічної безпеки. Отримані дані формують змістовну базу технічного завдання, що мінімізує ризик відчуження та сприяє органічній адаптації об'єкта. Водночас соціонічні методи дозволяють провести тонку диференціацію очікувань користувачів, спираючись на психологічні типи сприйняття простору. Такий підхід забезпечує перехід від стандартизованих рішень до стратегії адресної гуманізації середовища.

На другому етапі увага фокусується на вивченні структури, яка розглядається як морфологічне підґрунтя, крізь призму суб'єктивних вражень та запитів міської спільноти. Такий підхід гарантує стійкість і життєздатність художнього втручання в урбанізований простір, роблячи пріоритетом

фізичну зручність та інклюзивні стандарти. Використання ергономічного блоку та інструментарію безперешкодного доступу спрямоване на синхронізацію параметрів об'єкта з біологічними особливостями людини, що створює тривале відчуття сенсорного комфорту. У межах цього етапу реалізуються методи ергономіки та інклюзивності. Ергономіка у контексті художнього моделювання передбачає приведення конфігурації артоб'єкта у відповідність до антропометричних характеристик тіла. У випадках, коли твір розрахований на активну взаємодію, ключовою вимогою стає безпека та експлуатаційна зручність. Метод інклюзивності, своєю чергою, орієнтований на формування простору, доступного для повноцінного сприйняття всіма групами населення, незалежно від їхнього фізичного стану.

Третій етап, що відповідає за запуск процесу, реалізується через інструментальний блок ідентифікаційних методів. Його функція полягає у переході від теоретичних проектних моделей до практичного втілення. Пріоритетом тут є формування вираженого візуального центру тяжіння за допомогою методів персоналізації, адресного проектування та індивідуалізації. Це сприяє створенню візуальних «якорів», які не лише позначають соціальну значущість локації, а й активують властивість уявлення людини про оточення. Сутність методу персоналізації полягає в наділенні публічного простору ознаками, що корелюють із конкретною особистістю чи локальною групою, трансформуючи статус території з «відчуженої» на «власну». Завдяки такому підходу артоб'єкт стає точкою самоідентифікації мешканця, що нівелює дистанцію між макро масштабом міського каркасу та приватним світом людини. Адресне проектування зосереджене на розробці художніх сценаріїв для конкретних демографічних груп, як от молоді, батьків із дітьми чи людей старшого віку, враховуючи їхні специфічні потреби. Водночас метод індивідуалізації орієнтований на надання об'єкту рис, які радикально виокремлюють його на фоні серійної забудови. Виступаючи засобом протидії візуальній одноманітності, цей метод через авторську пластику, текстуру чи світлові рішення формує впізнаваний образ, який стає опорним елементом ментальної мапи містянина.

Підсумковим кроком алгоритму постає досягнення стану як фінального проектного показника, що реалізується через механізми соціалізації. На цьому рівні розробляється поведінковий сценарій, що дозволяє «запрограмувати» життєдіяльність середовища. Завдяки впровадженню сценарного блоку, який охоплює методи жанрового проектування та експериментування, фіксуються фундаментальні трансформації в процесі сприйняття міського простору. Метод жанрового проектування ґрунтується на виборі моделі взаємодії через конкретний художній прототип: об'єкт-іграшку, об'єкт-театр чи об'єкт-меблі. Це дає змогу архітектору керувати емоційним фоном містян. Водночас метод експериментування орієнтований на створення «відкритої форми», що делегує користувачеві право самостійно обирати функціональне наповнення об'єкта. Проектування таких багатофункціональних структур, що поєднують у собі риси відпочинкової зони, ігрового лабіринту чи артплатформи, стимулює творчу активність громади. Результативним показником методики є стан впізнаваності, який не лише артикулює динаміку руху, а й остаточно закріплює соціальний статус локації у ментальному просторі мешканців.

Висновки (Conclusions)

Результатом проведеного дослідження стала розробка методик локалізації та гуманізації формування артоб'єктів на рівні урбан тканини та каркасу, що базуються на послідовності чотирьох етапів трансформації. Встановлено, що в межах методики локалізації блок діагностичних методів, зокрема зондування та контекстуалізації, дозволяє здійснити глибоку «археологію» місця та виявити його прихований потенціал без передчасного фізичного втручання. Подальше впровадження утилітарних методів, що спираються на принципи ad-hoc та функціонального зонування, забезпечує реалізацію стратегії тактичного урбанізму, спрямованої на вирішення прагматичних проблем локації та досягнення стану камерності й фізичного комфорту. Особливого значення набуває морфологічний блок, де через метод колажування відбувається активне перетворення поверхонь та форм, що гарантує

візуальну єдність розрізнених елементів забудови та формування естетичної цілісності простору. Завершальним етапом локалізації визначено застосування смислових методів, зокрема концептуалізації, яка через виявлення «Genius Loci» наповнює об'єкт інтелектуальним змістом і перетворює архітектурну площину на промовистий текст. У межах розробленої методики гуманізації на етапі аналізу виявлення дефіциту ключовим є соціо-аналітичний блок методів, що включає анкетування, інтерв'ювання та соціонічний аналіз. На етапі вивчення структури пріоритетним стає ергономічний блок, де через методи інклюзивності та безбар'єрності забезпечується біологічна відповідність об'єкта людині та формується властивість враження. Особлива роль належить ідентифікаційному блоку, який через методи персоналізації та адресного проєктування зв'язує абстрактні об'єми з контекстом особистості. Впровадження візуальних «якорів» та індивідуалізація рішень дозволяють артикулювати соціальну роль локації, реалізуючи властивість «уявлення» та створюючи активні візуальні акценти в просторі міста. Фінальним етапом гуманізації визначено реалізацію сценарного блоку, де через методи жанрового проєктування та театралізації відбувається програмування життя простору.

Бібліографія (References)

1. Лещенко, Н. 2021. Методи комплексного процесу реставраційно-реконструктивних трансформацій. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*, (61), 80–93. Доступно: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.61.80-93> [Дата звернення 18 лютого 2026].
2. Праслова, В. О. 2024. Основи художнього проєктування архітектурного та міського середовища. *У Художнє проєктування архітектурного та міського середовища* (Ч. 2). КНУБА.
3. Праслова, В. 2025. Практика формування артоб'єктів у сучасному місті. *Архітектурний вісник КНУБА*, (34), 91–98. Доступно: <https://doi.org/10.32347/2519-8661.2025.34.91-98> [Дата звернення 18 лютого 2026].
4. Тимохін, В. О. 2008. *Архітектура міського розвитку: Сім книг з теорії містобудування*. Київ: КНУБА.
5. Тимохін, В. О. 2006. *Методологія проєктування архітектурного середовища: конспект лекцій*. Київ: КНУБА.
6. Тимохін, В. О., Булах, І. В. 2018. *Естетика архітектурного середовища: конспект лекцій*. Київ: КНУБА.
7. Шебек, Н. М. 2013. Теоретичні основи гармонізації архітектурного середовища: дис. ... д-ра архітектури: 18.00.01. Київ: КНУБА.
8. Шубович, С. О. 2002. *Міфопоетична культура в естетиці міста (наукові основи – мистецтво – архітектура)*: навч. посібник. Харків: ХДАМГ.
9. Bulakh, I., Kashchenko, T., Harbar, M., Praslova, V., Riabets, Y. та Divak, V., 2022. The Integrity of the Artistic Image of the City Based on Symbolization (the Case of Modern Architecture of Dnipro, Ukraine). [online] *Civil Engineering and Architecture*, 10(3), 874–887. Доступно: [doi: 10.13189/cea.2022.100310](https://doi.org/10.13189/cea.2022.100310) [Дата звернення 14 листопада 2025].
10. Frampton, K. 1983. Towards a Critical Regionalism: Six Points for an Architecture of Resistance. In: Foster, H. (ed.) *The Anti-Aesthetic: Essays on Postmodern Culture*. Port Townsend, WA: Bay Press.
11. Dreyfuss, H. 1960. *The Measure of Man: Human Factors in Design*. New York: Whitney Library of Design.
12. Duran, J.-N.-L. 1802. *Précis des leçons d'architecture données à l'École royale polytechnique*. Paris: Chez l'auteur.
13. Gaver, B., Dunne, T. & Pacenti, E. 1999. Cultural probes. *Interactions*, 6(1), 21–29. doi: <https://doi.org/10.1145/291224.291235> [Дата звернення 20 лютого 2026].

14. Gehl, J., & Svarre, B. 2013. *How to Study Public Life*. Washington, DC: Island Press.
15. Hall, E. T. 1966. *The Hidden Dimension*. Garden City, NY: Doubleday.
16. Jacobs, J. 1961. *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.
17. Jencks, C. & Silver, N. 1973. *Adhocism: The Case for Improvisation*. London: Secker & Warburg.
18. Le Corbusier. (1933). *The Athens Charter*.
19. Lerner, J. 2014. *Urban Acupuncture*. Washington, DC: Island Press.
20. Low, S. M. 2000. On the plaza: The politics of public space and culture. *Landscape and Urban Planning*, 48(3-4), 131–142. Доступно: [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(00\)00063-3](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(00)00063-3) [Дата звернення 18 лютого 2026].
21. Lynch, K. (1960). *The Image of the City*. MIT Press.
22. Mace, R. 1985. *Universal Design: Barrier-Free Environments*. North Carolina State University.
23. Pallasmaa, J. 2005. *The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses*. Chichester: John Wiley & Sons.
24. Praslova, V. & Timokhin, V. 2026. Contemporary Trends in the Formation of Art Objects in the Urban Environment. International Scientific and Practical Conference "Urban Planning and Territorial Planning". Kharkiv: O.M. Beketov NUUE. [online] Доступно: <https://mistobud.kname.edu.ua/conference-agenda/#tab-16823> [Дата звернення 17 February 2026].
25. Rossi, A. 1982. *The Architecture of the City*. Cambridge, MA: MIT Press.
26. Rowe, C. & Koetter, F. 1978. *Collage City*. Cambridge, MA: MIT Press.
27. Sanoff, H. 2000. *Community Participation Methods in Design and Planning*. New York: John Wiley & Sons.
28. Sim, D. 2019. *Soft city*. Island Press.
29. Tschumi, B. 1994. *Event-Cities*. Cambridge, MA: MIT Press.
30. Yabes, R. 2000. Community Participation Methods in Design and Planning: Henry Sanoff, John Wiley & Sons, New York, 2000, 306 pp. [Review]. *Landscape and Urban Planning*, 48(3-4), 131–142. Доступно: [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(00\)00063-3](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(00)00063-3) [Дата звернення 18 лютого 2026].
31. Zhou, Y., Sanz-Hernández, A., & Hernández-Muñoz, S. M. 2024. Artistic Interventions in Urban Renewal: Exploring the Social Impact and Contribution of Public Art to Sustainable Urban Development Goals. *Societies*, 14(10), 204. Доступно: <https://doi.org/10.3390/soc14100204> [Дата звернення 18 лютого 2026].
32. Bulakh, I., Kashchenko, T., Harbar, M., Praslova, V., Riabets, Y. та Divak, V., 2022. The Integrity of the Artistic Image of the City Based on Symbolization (the Case of Modern Architecture of Dnipro, Ukraine). [online] *Civil Engineering and Architecture*, 10(3), 874–887. Available at: [doi: 10.13189/cea.2022.100310](https://doi.org/10.13189/cea.2022.100310) [Date of reference 14 November 2025].
33. Dreyfuss, H. 1960. *The Measure of Man: Human Factors in Design*. New York: Whitney Library of Design.
34. Duran, J.-N.-L. 1802. *Précis des leçons d'architecture données à l'École royale polytechnique* [Summary of lessons on architecture given at the Royal Polytechnic School]. Paris: Chez l'auteur.
35. Frampton, K. 1983. Towards a Critical Regionalism: Six Points for an Architecture of Resistance. In: Foster, H. (ed.) *The Anti-Aesthetic: Essays on Postmodern Culture*. Port Townsend, WA: Bay Press.
36. Gaver, B., Dunne, T. & Pacenti, E. 1999. Cultural probes. *Interactions*, 6(1), 21–29. <https://doi.org/10.1145/291224.291235> [Accessed 20 February 2026].
37. Gehl, J., & Svarre, B. 2013. *How to Study Public Life*. Washington, DC: Island Press.
38. Hall, E. T. 1966. *The Hidden Dimension*. Garden City, NY: Doubleday.
39. Jacobs, J. 1961. *The Death and Life of Great American Cities*. New York: Random House.
40. Jencks, C. & Silver, N. 1973. *Adhocism: The Case for Improvisation*. London: Secker & Warburg.
41. Le Corbusier. (1933). *The Athens Charter*.
42. Lerner, J. 2014. *Urban Acupuncture*. Washington, DC: Island Press.

43. Leshchenko, N. 2021. Methods of the complex process of restoration and reconstructive transformations. *Modern Problems of Architecture and Urban Planning*, (61), 80–93. Available at: doi: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2021.61.80-93> [Date of reference 18 February 2026] [in Ukrainian].
44. Low, S. M. 2000. On the plaza: The politics of public space and culture. *Landscape and Urban Planning*, 48(3-4), 131–142. Available at: [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(00\)00063-3](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(00)00063-3) [Accessed 18 February 2026].
45. Lynch, K. (1960). *The Image of the City*. MIT Press.
46. Mace, R. 1985. *Universal Design: Barrier-Free Environments*. North Carolina State University.
47. Pallasmaa, J. 2005. *The Eyes of the Skin: Architecture and the Senses*. Chichester: John Wiley & Sons.
48. Praslova, V. 2024. Basics of artistic design of the architectural and urban environment. In *Artistic design of architectural and urban environment* (Part 2). Kyiv National University of Construction and Architecture [in Ukrainian].
49. Praslova, V. 2025. Practice of forming art objects in a modern city. *Architectural Bulletin of KNUBA*, (34), 91–98. Available at: <http://av.knuba.edu.ua/article/view/348863> [Accessed 18 February 2026].
50. Praslova, V. & Timokhin, V. 2026. Contemporary Trends in the Formation of Art Objects in the Urban Environment. International Scientific and Practical Conference "Urban Planning and Territorial Planning". Kharkiv: O.M. Beketov NUUE. [online] Available at: <https://mistobud.kname.edu.ua/conference-agenda/#tab-16823> [Accessed 17 February 2026].
51. Rossi, A. 1982. *The Architecture of the City*. Cambridge, MA: MIT Press.
52. Rowe, C. & Koetter, F. 1978. *Collage City*. Cambridge, MA: MIT Press.
53. Sanoff, H. 2000. *Community Participation Methods in Design and Planning*. New York: John Wiley & Sons.
54. Sim, D. 2019. *Soft city*. Island Press.
55. Shebek, N. 2013. Theoretical foundations of the harmonization of the architectural environment: Dissertation for the degree of Doctor of Architecture: 18.00.01. Kyiv: KNUCA [in Ukrainian].
56. Shubovych, S. 2002. *Mythopoetic culture in city aesthetics (scientific foundations – art – architecture): study guide*. Kharkiv: O. M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv [in Ukrainian].
57. Timokhin, V. 2008. *Architecture of urban development: Seven books on the theory of urban planning*. Kyiv: KNUBA [in Ukrainian].
58. Timokhin, V. & Bulakh, I. 2018. *Aesthetics of the architectural environment: lecture notes*. Kyiv: Kyiv National University of Construction and Architecture [in Ukrainian].
59. Timokhin, V. 2006. *Methodology of architectural environment design: lecture notes*. Kyiv: Kyiv National University of Construction and Architecture [in Ukrainian].
60. Tschumi, B. 1994. *Event-Cities*. Cambridge, MA: MIT Press.
61. Yabes, R. 2000. Community Participation Methods in Design and Planning: Henry Sanoff, John Wiley & Sons, New York, 2000, 306 pp. [Review]. *Landscape and Urban Planning*, 48(3-4), 131–142. Available at: [https://doi.org/10.1016/S0169-2046\(00\)00063-3](https://doi.org/10.1016/S0169-2046(00)00063-3) [Accessed 18 February 2026].
62. Zhou, Y., Sanz-Hernández, A. & Hernández-Muñoz, S. M. 2024. Artistic Interventions in Urban Renewal: Exploring the Social Impact and Contribution of Public Art to Sustainable Urban Development Goals. *Societies*, 14(10), 204. Available at: <https://doi.org/10.3390/soc14100204> [Accessed 18 February 2026].

Valentyna Praslova¹, Viktor Timokhin²

¹ *PhD of Architecture, Associate Professor (Docent) of Department of Architectural environment design
Kyiv National University of Construction and Architecture*

praslova.vo@knuba.edu.ua

orcid.org/0000-0002-9342-6996

² *Doctor of Sciences of Architecture, Professor, Head of Department of Architectural environment design
Kyiv National University of Construction and Architecture*

timokhin.vo@knuba.edu.ua

orcid.org/0000-0002-0559-4384

METHODS OF LOCALIZATION AND HUMANIZATION FORMATION OF ART OBJECTS IN THE URBAN ENVIRONMENT

© Praslova V.O., Timokhin V.O., 2026

The relevance of the study is determined by the need to solve the problem of the existence of art objects independently of the morphology of the place and human needs. In the context of modern urbanism, there is an urgent need to create methods for “implanting” art into the urban fabric and framework, where art objects serve as a tool for addressing contextual-spatial and socio-scenario deficits. The aim of the work is to scientifically substantiate and develop complementary methods for localizing and humanizing the formation of art objects, based on a model of transforming the environment from a state of deficit to a holistic artistic and behavioral scenario.

During the study, two methodologies were developed, which are implemented through a logical sequence of four stages of environmental transformation, such as deficit analysis, structure study, process launch, and final state achievement. The localization methodology is aimed at activating the urban fabric through blocks of diagnostic (probing, contextualization), utilitarian (ad-hoc, functional zoning), morphological (collaging), and semantic (conceptualization) methods. It has been established that this ensures the transition from material renewal to meaningful activation of Genius Loci. Thus, the art object in the urban fabric functions as an effective translator of the local narrative, ensuring the transition from a purely material renewal of the environment to the acquisition of a state of identity. The humanization methodology is focused on the socialization of space and the satisfaction of human needs. It involves the consistent implementation of socio-analytical methods (questionnaires, interviews, sociological) to overcome social deficits; ergonomic methods (ergonomics, inclusiveness) to create physical comfort; identification methods (personalization, targeted design, individualization) to realize the property of representation, namely articulation; and scenario methods (genre design, experimentation) to program the life of space. This ensures a transition to a state of “recognizability,” which captures qualitative changes in the perception of the environment by residents and consolidates the social role of the art object as an active participant in urban life.

It has been proven that the integration of localization and humanization techniques allows the art object to function as an effective translator of local narratives and regulator of social scenarios. The practical application of the developed algorithms ensures the transformation of physical and social deficits of the environment into effective artistic states of identity and recognition of urban space.

Keywords: artistic design, art object, methods of forming art objects, localization, humanization, urban environment.